

AFGESCHREVEN:

5

986.0  
588/200  
als

GEHEIM

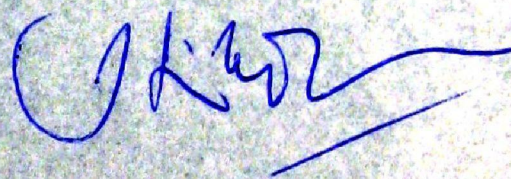
22 juni 1959

2023/GS 120/335

Betreft: Stemningsbericht  
Europese Gemeen-  
schappen

Het zij mij vergund aan Uwe Excellentie een tweede stemmingsbericht te doen geworden. Ook nu voorzag ik dit rapportje van het opschrift geheim en ook nu sluit ik een foelie bij voor door Haar eventueel gewenste interdepartementale verspreiding in kleine kring.

De Permanent Vertegenwoordiger



J. Linthorst Homan

Zijner Excellentie  
de Heer Minister van Buitenlandse Zaken,  
Den Haag

22 Juni 1959

2023/GS120/335

1. Ik heb de eer Uwer Excellentie hiermede, ten verfolge op de algemene rapporten, welke ik Haar op 23 augustus en 12 november 1958 mocht aanbieden, een derde rapport voor te leggen over enige algemene aspecten van de gang van zaken bij de te Brussel gevestigde Europese Gemeenschappen. Daarin heb ik mij beperkt tot de E.E.G.; in een afzonderlijk rapport hoop ik binnen niet al te lange tijd in het bijzonder op Euratom in te gaan.

2. Een van de belangrijkste verschillen, welke men in het verleden tussen beide Gemeenschappen kon constateren, was dat Euratom beter en sneller op gang scheen te komen dan de E.E.G. Euratom maakte met de spoedige afsluiting van de overeenkomsten met de Verenigde Staten en Groot-Brittanië een spectaculaire entrée, hetgeen de indruk vestigde alsof Euratom ook intern reeds op volle toeren draaide; doch er is vooral het feit, dat het werkterrein van Euratom welomlijnd en beperkt is, terwijl de E.E.G.-Commissie voor zoveel taken tegelijk stond, dat zij aanvankelijk blijkbaar niet goed wist waar te beginnen. De vrijhandelszone-besprekingen legden voorts een hoge hypotheek op de jonge Gemeenschap. De moeizame voortgang en voorlopige verdaging daarvan droegen nu niet direct bij tot versterking van de Gemeenschaps-gezindheid. Terwijl de Euratom-Commissie door de onmiddellijk van de Amerikaanse regering ondervonden steun, naar ik meen, een stimulans ontving bij de vorming van een Gemeenschapsbeleid, is er bij de E.E.G. geen prikkel van buiten geweest die het gezamenlijk optreden van de Zes in positieve zin heeft gestimuleerd.

Intussen heeft de E.E.G.-Commissie met haar apparaat een aantal belangrijke taken aangevat; het aantal besprekingen met nationale experts over de wijze waarop zij zouden moeten worden verricht en over de uitvoering van het Verdrag door de Lid-Staten is hand over hand toegenomen; de eerste etappe van de afbraak van tarieven en globalisatie van contingenten tussen de Lid-Staten is bereikt, en al bestaan er nog een groot aantal tekortkoningen en moeilijkheden, wie terugziet moet een grote tekens van activiteit waarnemen en een voortgang op vele gebieden constateren.

- 2 -

**Uwer Excellentie**  
**de Eer Minister van Buitenlandse Zaken,**

**BRUSSEL**

3. Op de vraag, of bij die aktiviteit een vaste lijn in het beleid van de E.E.G.-Commissie valt te bespeuren, is niet gemakkelijk antwoord te geven. De Commissie heeft zonder twijfel een aantal moeilijke maanden achter de rug, niet het minst door het feit, dat de heer Hallstein gedurende vrijwel de gehele maand maart en een groot deel van april afwezig is geweest. Tengevolge van het feit, dat hij de functie van president niet als een louter formele opvat en de Commissie als geheel dit "leiderschap" tot op grote hoogte schijnt te accepteren, zijn vele kwesties, met name die, waarbij institutionele beleidsvragen aan de orde komen, blijven liggen en hebben daardoor nog niet een oplossing gevonden. Dit geldt wel in het bijzonder voor de verhouding tot de Raad en het Comité van Permanente Vertegenwoordigers - waarop ik straks nog terug kom -, maar het speelt ook elders een rol.

Behalve op de speciaal genoemde afwezigheid van de heer Hallstein, dient opnieuw gewezen te worden op het feit, dat hij en ook andere Commissie-leden veel afwezig zijn voor reizen binnen of buiten de Gemeenschap. Veelal gaan daarbij zakelijke gesprekken gepaard aan optreden in het openbaar, en het is niet altijd gemakkelijk vast te stellen, of het eerste dan wel het tweede element hoofddoel is. Zoveel is echter zeker, dat de Commissie opvallend veel aandacht schenkt aan de wijze waarop de buitenwereld haar werk beoordeelt en daarom veel aan uitwendige zending doet. Ik heb aan de leden van de Commissie enige malen individueel gevraagd of zij hun talrijke reizen lonend achten. Het antwoord was steeds, dat het nodig is, dat de buitenwereld leert inzien wat de E.E.G. is en wil zijn, opdat daaromtrent bestaande misverstanden geleidelijk opgeruimd kunnen worden. Gewoonlijk werd daar dan bijgevoegd, dat het allersnerst erom gaat, de Verenigde Staten en Canada te winnen. Op mijn vraag of niet vooral het Europa van de Elf in dat opzicht aandacht zou verdienen, werd dan gezegd, dat de Europese zaak reeds in volle bespreking is bij de vele ontmoetingen over een Europese Economische Associatie.

Ook in het gebied der Zes houden de meeste leden van de Commissie heel wat lezingen. Ik moet daaraan toevoegen, dat zij een nog groter aantal afzeggen: de vraag naar een Commissie-lid als spreker op een of andere bijzondere bijeenkomst van de meest diverse organisaties is in Europa nu eenmaal kennelijk groot. De zaak heeft twee kanten: inderdaad is een zich vertonen voor ieder in een dergelijke functie tot op zekere hoogte onopstootbaar, maar men kan niet op twee plaatsen tegelijk zijn. Het komt dan ook meer voor dan wenselijk is, dat een of ander Commissielid in Brussel niet bereikbaar is, zomin voor de Permanente Vertegenwoordigers als voor hun eigen staf, die soms aan den lijve de moeilijkheden van deze situatie ondervindt.

De afwezigheid wordt nog vergroot door het feit, dat nog steeds slechts enkele der Commissarissen met hun gezin in België wonen; voor de anderen maken lange weekeindes de werkweek korter. Intussen hoopt de heer Mansholt na september 1959 ook zijn gezin te Brussel te vestigen.

4. De in de vorige paragraaf geschetste omstandigheden zullen het ontwikkelen van een beleidslijn zonder twijfel belemmerd hebben. Toch zou ik niet willen zeggen, dat zijn ontbreekt. Men zou, naar mijn mening, het beleid van de Commissie, met de nodige reserves, kunnen karakteriseren als :

- geduldig tegenover de Lid-Staten, voorzover betreft het toezicht op de naleving van het Verdrag;
- behoedzaam, voor wat betreft de nadere uitwerking van de in het Verdrag neergelegde principes;
- terughoudend ten opzichte van de Raad van Ministers;
- openhartig en tegemoetkomend ten opzichte van het Europees Parlement en het Economisch en Sociaal Comité;
- ietwat slordig ten opzichte van de eigen organisatie.

Ter toelichting van elk dezer punten een enkel woord.

5. Het Verdrag heeft de Commissie belast met het toezicht op de toepassing van de bepalingen daarvan. Onder de huidige omstandigheden betreft dat toezicht in het bijzonder de wijze waarop door de Lid-Staten uitvoering wordt gegeven aan de verdragsartikelen inzake de afbraak van de tussen-staatse tarieven en de globalisatie van de contingenten. De Commissie heeft over beide onderwerpen uitvoerig overleg gepleegd. Terwijl over het eerste vrijwel geen meningsverschil tussen haar en de Lid-Staten bestond, deed zich dat met betrekking tot de globalisatie-bepalingen wel voor. In het bekende schrijven van 19 december j.l. heeft de Commissie toen een standpunt ingenomen waaruit haar opvatting over de inhoud van de verdragsverplichtingen duidelijk bleek. Sindsdien beijvert zij zich, dit standpunt, voorzover een of meer der Lid-Staten zich daarnaar niet aanstonds gevoegd hebben, door overleg en overreding ingang te doen vinden. Tot een ingebrekestelling als voorzien in art. 169 van het Verdrag, met alle gevolgen van dien, is het nog niet gekomen. Kennelijk wil de Commissie deze "ultima ratio" zo lang mogelijk vermijden. Haar optreden kan daarvoor gekennmerkt worden als geduldig, in enkele gevallen misschien zelfs als lankmoedig.

Dezelfde tactiek wordt door de Commissie toegepast met betrekking tot de toepassing van andere verdragsver-

plichtingen, b.v. artt. 37 en 88. Toch moet geconstateerd worden, dat zij langs deze weg wel een en ander heeft bereikt, en het is wel de vraag of een strakkere houding veel meer zoden aan de dijk zou hebben gezet. Voorts moet worden erkend, dat er geen aanwijzingen zijn, dat de Commissie tegenover de Lid-Staten een verschillende maatstaf zou hanteren.

6. Volgt de Commissie bij de uitoefening van het toezicht op de naleving van het Verdrag dus eer een taktiek van geduld dan van gestrengheid, bij de uitwerking van de algemene beginselen welke in het Verdrag zijn neergelegd, b.v. met betrekking tot de vrije migratie, het dienstenverkeer, het kapitaalverkeer, het sociaal fonds, treedt de Commissie eer behoedzaam dan voortvarend op. Zij wil haar voorstellen aan de Raad tot nadere uitwerking van het Verdrag kennelijk eerst na zeer ampele voorbereiding doen. Behalve de aard van de materie, die nu eenmaal niet te onderschatten moeilijkheden vertoont, speelt ook hier zeker een rol dat de Commissie liever een langere voorbereidingstijd neemt dan binnen de gestelde termijnen een échec te riskeren. Intussen kan men zich afvragen of die behoedzaamheid inderdaad zoveel tijd moet kosten, Zou, bij een zich sterker concentreren op enkele onderwerpen (kartels, landbouwpolitiek) en het ter zijde laten van anderen (kapitaalverkeer, harmonisatie wetgeving) niet tijd gewonnen kunnen worden? Ik stel de vraag, doch betwijfel of zij bevestigend mag worden beantwoord. Het rijpen der gedachten kan men maar in beperkte mate versnellen. Bovendien moet worden bedacht, dat de Commissie, als zij minder veelzijdige belangstelling en activiteit aan de dag zou leggen, waarschijnlijk het verwijt zou treffen, de belangen van enkele Lid-Staten te verwaarlozen.

7. Over de verhouding van de Commissie tot de Raad van Ministers - en tot het Comité van Permanente Vertegenwoordigers - is in de afgelopen maanden reeds zoveel te doen geweest - nog onlangs zond ik Uwer Excellentie enige beschouwingen daarover, zie mijn brief van 30 mei 1959 no. 2442/421 - dat ik daarop niet al te uitvoerig behoef in te gaan. Ik noemde de instelling van de Commissie tegenover de Raad terughoudend, een term die mij het meest passend lijkt om de weerstand aan te duiden tot een regelmatig tweegesprek tussen Raad en Commissie te geraken. Persoonlijk heb ik de overtuiging, dat de E.E.G.-Commissie minder de "dialogue" nastreeft dan de Commissie van Buraton. Intussen moet erkend worden, dat ook de Raad nog niet tot een definitieve stijl van werken is gekomen, nog niet duidelijk heeft doen blijken welke onderwerpen hij zelf wil behandelen en aan andere milieus overlaten en vooral nog niet het vaste voornemen heeft getoond,

zich voortdurend en regelmatig ook met andere zaken dan het associatie-vraagstuk en institutionele en budgetaire aangelegenheden bezig te willen houden. Ik verwacht dat, als de Raad orde op zaken zal hebben gesteld en de problemen, genoemd in mijn bovengenoemde brief, in beginsel heeft opgelost, een blijvende verbetering kan worden verwacht.

Intussen meen ik, dat sinds november jl. toch wel enige verbetering kan worden geconstateerd. De Commissie en enkele van haar leden zoeken wel wat meer contact met de Permanente Vertegenwoordigers dan voorheen - al is er nog geen sprake van het regelmatig overleg dat herhaaldelijk in het vooruitzicht is gesteld. Ook de woordvoerders van de Commissie in de vergaderingen van het Comité van Permanente Vertegenwoordigers, de heer Behr, doet zijn best betere verhoudingen te scheppen, al ziet hij blijkbaar niet altijd kans, zijn blijken van goede wil ook in daden van het Commissie-apparaat gehonoreerd te krijgen.

Aan de andere kant legt de Commissie nog wel eens naar mijn indruk overdreven nadruk op haar eigen positie. Een deels heeft dit politieke achtergronden - ik kom daarop in de volgende paragraaf terug - anderzijds ook persoonlijke. Hoewel dit niet bij alle leden van de Commissie gelijk ligt, ontkom ik niet aan de indruk dat er zekere persoonlijke teleurstellingen bestaan over de positie van de Europese commissaris, welke men zich blijkbaar wat sterker en meer algemeen erkend had voorgesteld. Het houden der vele lezingen, het maken der vele reizen en de soms minder gelukkige persconferenties zouden daarmee psychologisch verband kunnen houden. Kleine trekjes in het Brusselse leven concentreren zich in dit opzicht vooral op de heer Hallstein; elk voor zich zijn ze vermelding niet waard, doch in het complex ligt iets van te willen afficheren dat er niet alleen ministers zijn, doch (vooral) ook Commissieleden.

Persoonlijk heb ik ook het vreemde optreden der Commissie inzake het vraagstuk ener vaste Missie te Washington in dit verband gebracht. Ik heb er apart over gerapporteerd, en ga er dus nu zakelijk niet verder op in, doch ik meen wel te moeten zeggen, dat het opvallende "niet luisteren", waarvan in casu de activiteit van de heer Hallstein blijk gaf, m.i. psychologische trekken heeft, verband houdende met de eigen positie tegenover de Raad. Het is alsof hij de dingen niet ronduit stelt, er een soort eigen strategie op na houdt, welke intussen tot gevolg heeft, dat zijn positie in de ogen der zes Missies - en vooral hunner Regeringen - het tegendeel van versterkt wordt.

8. Zo terughoudend als de E.E.G.-Commissie nog tegenover de Raad is, zo tegemoetkomend is zij tegenover het Europees Parlement en ook tegenover het Economisch en Sociaal Comité, voorzover het geven van inlichtingen, het bespreken van beleidsproblemen, het vragen van advies betreft. Zij zet hiermede de traditie voort, die de heer Monnet in 1952 als voorzitter van de Hoge Autoriteit tegenover de Vergadering van de E.G.K.S. heeft geïntroduceerd en die bedoelde aan dat vollege zoveel mogelijk het karakter van een echt parlement te geven ondanks de afwezigheid van formele macht. Meer nog dan in de E.G.K.S. moet deze praktijk die uiteraard de leden van het Europees Parlement niet onwelgevallig is, tot moeilijkheden leiden in de gevallen waarin de Raad het laatste woord heeft. Deze wordt de boeman waarmee de Commissie zich tegen kritiek van het Parlement verweert. Tot een openhartige uiteenzetting tussen Parlement en Raad kan het niet komen omdat de laatste zich - overigens op juiste gronden - jegens het Parlement niet verantwoordelijk acht en ook zo weinig mogelijk de schijn daarvan wil aannemen.

Het zich wenden tot het Parlement wordt nog in de hand gewerkt door het feit, dat de Commissie daar als het ware instinctief heul zoekt tegen de tendens bij verschillende regeringen zich af te wenden van de supra-nationale gedachte, een tendens die in de gang van zaken met de E.G.K.S. de laatste maanden duidelijk aan de dag is getreden maar die, als ik het goed zie, al veel langer bestond. Dit verklaart b.v. waarschijnlijk waarom de Commissie zich bij de begrotingsbehandeling weer telkens in het Parlement tegen de Raad heeft gekeerd, ook toen in onderling overleg tussen Raad en Commissie een compromis tot stand was gekomen.

Intussen is mij uit verschillende contacten gebleken, dat de indruk welke de Commissie bij parlementariërs en leden van het Economisch en Sociaal Comité maakt, veelal uitstekend is. Bij het cultiveren van haar betrekkingen met deze instellingen is dat ook niet te verwonderen. Ik vraag mij intussen af, of daaruit ook van nationaal standpunt geen profijt zou kunnen worden getrokken door te trachten, door sterkere contacten met de Nederlandse leden van het Europees Parlement en het Economisch en Sociaal Comité, deze meer vertrouwd te maken met de motieven die ons bewegen bij het innemen van standpunten in de Raad of bij de uitvoering van het Verdrag, om deze gezichtspunten ook langs die weg tot de Commissie te doen doordringen. Zij leent nu eenmaal meer het oor aan wat van parlementaire zijde of vanuit het bedrijfsleven wordt gezegd, dan aan de uitlatingen van nationale ministers en ambtenaren.

9. Het is moeilijk over de interne organisatie van de Commissie van buitenaf een oordeel te vellen. De opbouw van het apparaat dat langzamerhand zijn wasdom begint te bereiken, is niet onlogisch, maar uit de aard en samenhang van de materie vloeit voort dat veelal verschillende onderdelen ervan bij één en hetzelfde onderwerp zijn betrokken. Dat vergt dus overleg, en daardoor tijdverlies. Voorts moet worden opgemerkt dat de Commissie er nog niet in is geslaagd, in het verkeer met de Lid-staten een uniforme gedragslijn door te voeren. Sommige directeraten trachten rechtstreeks contact met de hoofdsteden te houden, andere beijveren zich alles zoveel mogelijk via de Permanente Vertegenwoordigingen te leiden en nemen het onvermijdelijk tijdverlies, dat daaruit voortvloeit, gaarne op de koop toe. Hoewel de laatste weg ook o.i. de meest juiste is, kan zij alleen blijvend gevolgd worden, als aan de kant van de Lid-staten ernaar wordt gestreefd het tijdverlies zoveel mogelijk te beperken. Ik wil Uwer Excellentie niet verhehlen dat dit streven ook aan mijn Missie veel tijd en aandacht vergt.

Bij de diensten van de Commissie nemen de zgn. gemeenschappelijke diensten een bijzondere plaats in. Het is niet altijd even duidelijk wie daarvoor verantwoordelijk is. Het meest bezwaarlijk is dat bij de voorlichtingsdienst der Europese Gemeenschappen, die in naam wel voor de hele Gemeenschap werkzaam is, maar feitelijk alleen voor de H.A. en de beide Commissies. De regionale bureaux van deze diensten schijnen over een ruime mate van zelfstandigheid te beschikken, wat eendeels noodzakelijk is maar ook tot moeilijkheden aanleiding kan geven. Zo lijkt het mij volkomen misplaatst dat in het Juni-nummer van de Europese Gemeenschap (uitgave van het Nederlands bureau) een hoofdb Bericht verscheen waarin onder de titel Begroting van de EEG, critiek wordt geleverd op de besluiten van de Raad met betrekking tot de begrotingsbesluiten. Ik heb er bij de Commissie reeds de aandacht op doen vestigen dat deze critiek in een blad van de Gemeenschappen mij misplaatst lijkt.

Over de interne werkwijze van de Europese Commissie is mij bekend dat zij eenmaal per week in pleno bijeenkomt en dat daarbij, naar gelang van de te behandelen onderwerpen, Directeuren-Generaal of Directeuren aanwezig zijn. Afwezige Commissie-leden worden vervangen door hun Kabinetchefs. Een aantal kwesties wordt besproken in geheime zitting, waarvan ook bijzondere notulen worden opgemaakt. De Uitvoerend Secretaris, de heer Noël, woont alle zittingen bij, evenals de heer Smaquina, de woordvoerder van de Commissie.

Er zijn ook bijeenkomsten van groepen van Commissie-leden ter bespreking of voorbereiding van technische kwesties. Iedere agenda van de Commissie-bijeenkomsten bevat de punten welke in het Comité van P.V.'s zijn behandeld en waarover vragen zijn gesteld aan de vertegenwoordiger van de Commissie. Het is de heer Behr, eerste medewerker van de heer Noël, die alle bijeenkomsten van de P.V.'s namens de Commissie bijwoont, en ook haar verlag uitbrengt. Hij wordt daarbij door ambtenaren geassisteerd.



Ik moge thans doen volgen een korte beschouwing over elk van de Directoraten-Generaal van de Commissie, het Nederlandse element daarin, en haar houding tegenover problemen die in het bijzonder Nederland interesseren.

10. Directoraat-Generaal I. Externe Betrekkingen.

Directoraat-Generaal I. staat onder het toezicht van de heer Rey, een energieke figuur, die de welwillende, maar nogal zwakke Directeur-Generaal Sealiger domineert. Het entré van de heren Hijzen en Denisu bij de Commissaris is veel beter; in feite berust de dagelijkse leiding van het Directoraat-Generaal bij hen. Zoals bekend, behandelt laatstgenoemde vraagstukken der associatie met derde landen (niet alleen dus het vraagstuk Ees-Elf, maar ook andere, b.v. de associatie met Funesië, en straks wellicht met Suriname en de Nederlandse Antillen), terwijl eerstgenoemde de algemene kwesties behandelt, alsmede I.M.F., V.N. en specialised agencies, alsmede de GATT. Een oordeel over de behartiging van in het bijzonder voor Nederland van belang zijnde problemen is niet zo gemakkelijk. Enerzijds ijvert de Commissie voor liberale handelspolitieke opvattingen, waar wij sympathiek tegenover staan. Anderzijds streeft zij naar een spoedige totstandkoming van een gemeenschappelijke handelspolitiek, waartegenover wij een niet zeer tegemoetkomende houding aannemen, zelfs niet waar de Commissie vooreerst tracht de Lid-staten er vanaf te houden nieuwe unilaterale maatregelen te nemen, waardoor de bestaande verschillen in handelspolitiek zouden worden vergroot. De heer Rey stelde zulks voor aan het Economisch en Sociaal Comité, dat in een aanbeveling (zie doc. CES 43/59) de gedachte van een "stand still" overnam voor handelspolitieke maatregelen der Ees ten aanzien van derde landen, welke niet de normale, vrije handelsvoorwaarden kennen.

De contacten der Commissie met de nationale ambtenaren spelen zich hier af, a) in de P.V.-werkgroep voor concrete en urgente handelspolitieke kwesties, b) bij de "coördinatie ter plaatse" bij zittingen van internationale organisaties en c) in de bijeenkomsten der "verantwoordelijke hoofdamttenaren voor de handelspolitiek (les "indénominables", zoals mijn collega Cattani zegt, die "responsables" niet juist acht) met de P.V.'s bij Rey. Niet kan worden ontkend, dat sommige Lid-staten daar met enig argwanen aan meedoen. Ik geloof, dat de Commissie er blijk van begint te geven bij deze activiteiten haar institutionele plaats te weten, constructief op te treden, en dat het voor de ontwikkeling der Ees van belang zal zijn haar te steunen.

Op de besprekingen over de Associatie ga ik in dit rapport niet verder in.

**11. Directoraat-Generaal II. Economische en Financiële Vraagstukken.**

De heer Marjolin interesseert zich bijzonder, zij het wellicht wat theoretisch, voor monetaire en conjunctuur-vraagstukken. Nederland oefent hier invloed uit door het uitstekend vervulde voorzitterschap van het Monetair Comité, terwijl Professor Schouten uit Tilburg adviezen geeft. Het Directoraat-Generaal van de heer Bobba heeft verder nog twee Nederlandse ambtenaren als afdelingschef (van Duyn en Smulders). Een Belgische directeur heeft als bijzondere taak de beoordeling van de leningen, te verstrekken door de Investeringsbank. Het DG is tot nu toe, behalve met uitvoerige rapporten, weinig in de openbaarheid getreden. Een oordeel over de aanpak der problemen is voor mij nog niet wel mogelijk.

**12. Directoraat-Generaal III. Interne Markt.**

Meer dan de zeer zwakke heer Malvestiti drukt de Directeur-Generaal, Ortoli, zijn stempel op deze hoogst belangrijke afdeling. Het is hier dat de tactiek tegenover de Lid-staten, in par. 5 beschreven, het duidelijkste tot uiting komt. Niettemin heb ik de indruk, dat de heer Ortoli door bekwaamheid en objectiviteit de lastige besprekingen in de werkgroepen over verruiming van contingenten en zelfs over lijst G en over staatsmonopolies naar behoren weet te leiden. Ik meen dan ook, dat Nederland met deze Franse functionarissen niet slecht uitkomt. Het aantal Nederlandse ambtenaren bij dit Directoraat-Generaal is naar verhouding minder groot; bovendien zitten zij niet op sleutelposities.

**13. Directoraat-Generaal IV. Concurrentie.**

De heer von der Groeben en de Directeur-Generaal, Verloren van Themaat, beide energieke figuren, werken nauw samen. Het Nederlandse standpunt inzake art. 85/90 komt, in dit beginstadium, behoorlijk tot zijn recht. Ten aanzien van de andere omvangrijke taken (subsidies, interne belastingen, harmonisatie wetgeving) die hier voorts verricht moeten worden, is m.i. vooral het gestelde in par. 6 van toepassing. Het Nederlandse element in dit DG is, naast het Duitse, tamelijk sterk, wat dan ook in de gedegen werkwijze tot uitdrukking komt.

**14. Directoraat-Generaal V. Sociale Zaken**

Hier beheerst de heer Petrilli het terrein. Van de Belgische Directeur-Generaal de Mynck gaat niet zeer veel uit. Ons contact met hem is tot nu toe gering. Een van de directeurs is de Nederlander van Dierendonck, die o.a. de zaken van het Sociaal Fonds heeft te behartigen die in de komende maanden veel aandacht van de Raad zullen vragen. De Commissie heeft hierover voor de a.s. zomervacantie concrete voorstellen in te dienen.

Voorts zal nu binnenkort het vraagstuk van de vrije migratie aan de orde komen. Het DG houdt zich tevens bezig met sociale studies waarvan het nut wellicht problematisch lijkt, maar m.i. in het licht van de EGKS-ervaringen toch niet moet worden onderschat. Men ontkomt overigens niet altijd aan de indruk dat een vast programma hier nog ontbreekt.

15. Directoraat-Generaal VI. Landbouw.

De landbouwafdeling van welke de heer Mansholt de eerste betrokken Commissaris is, toont een bevredigende en goedverdeelde Nederlandse bezetting.

De Directeur-Generaal, de Fransman Rabot, vroeger bij de OEEC werkzaam, heeft herhaalde malen blijk gegeven niet onbekend te zijn met de Nederlandse landbouwproblemen en sympathiek te staan tegenover onze belangen. Ook bij hem kan men het streven constateren naar oplossingen welke alle groepen bevredigen, waardoor de Commissie Lid-staten, welke duidelijk in strijd met het verdrag handelen, niet formeel attakeert, maar nog steeds overleg en overreding heeft verkozen.

Bij het opstellen van de voorstellen inzake het gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt door de heer Mansholt en zijn ambtenaren intensief contact gehouden met het Parlement en sinds kort eveneens met het Economisch en Sociaal Comité. Regelmatig worden eveneens gehoord de landbouworganisaties en het overige bij de landbouwpolitiek geïnteresseerde bedrijfsleven.

Over enkele onderdelen van het beleid hebben besprekingen met nationale ambtenaren plaatsgevonden terwijl de informele bijeenkomsten met de Minister van Landbouw welbekend zijn.

Met de Raad als zodanig heeft over de landbouwpolitiek geen enkel overleg plaatsgevonden. Het rechtstreekse contact tussen de Commissie en het Parlement is overigens wel in overeenstemming met de Nederlandse interpretatie van art. 43 par. 2.

16. Directoraat-Generaal VII. Transport.

Directeur-Generaal is de Italiaan Renzetti, met wie wij zeer goede contacten hebben. Als gevolg van de bekende redenen ondervond de opbouw van het Directoraat-Generaal voor het vervoer vertraging. Zeer onlangs is de Commissie evenwel overgegaan tot benoeming van nog enige A-functionarissen, waaronder een Nederlander, waardoor een zekere afronding van het ambtelijk apparaat tot stand kwam. Wel moet mij ook ten aanzien van dit Directoraat-Generaal de verzuchting van het hart, dat het Nederlandse aandeel hierin wellicht wel in enige verhouding staat tot de Nederlandse bijdrage in het budget, doch niet tot de belangen van ons land in deze sector. In hoeverre deze hier toch tot hun recht kunnen komen, zal moeten worden afgewacht.

17. Directoraat-Generaal VIII. Overzeese Gebiedsdelen.

Mijn indruk over dit Directoraat-Generaal en over de leiding gegeven door de heer Lemaignan, met medewerking van de Directeur-Generaal Allardt, wordt bepaald door een zeker onbehagen. De onbevredigende gang van zaken is wellicht ten dele terug te voeren op de verdragsonderhandelingen, welke tot de invoeging van dit hoofdstuk in de Europese integratie hebben geleid. Ik vraag mij evenwel toch af, of een meer onafhankelijke Commissaris en een krachtiger Directeur-Generaal van dit hoofdstuk misschien meer zouden kunnen maken. Met de Belgen zitten wij in hetzelfde schuitje, ook zij vrezen een Duits-Franse "hegemonie". De Nederlandse belangen zijn in verhouding tot die van Frankrijk en Duitsland niet groot te noemen, maar het werk is ook voor ons van betekenis. Het Directoraat-Generaal beschikt overigens over een voldoende aantal Nederlandse functionarissen.

18. Directoraat-Generaal IX. Algemeen Beheer.

Dit Directoraat-Generaal, onder de toegewijde leiding van Jhr van Karnebeek, ressorteert onder Prof. Hallstein en de drie Vice-Presidenten. Door alle mogelijke omstandigheden, waarvan de voornaamste in de hier voorafgaande pagina's en ook in mijn beide eerste algemene rapporten zijn aangeduid, zijn personeelsdienst, begrotingsdienst, algemene organisatie en andere onder dit Directoraat-Generaal ressorterende werkzaamheden nog niet geheel op orde. Er bestaat een zekere decentralisatie; aan de verschillende Directoraten-Generaal is bij de organisatie vrij veel zelfstandigheid gelaten. Het zou mij te ver voeren hier het personeelsbeleid van de Commissie aan een critisch onderzoek te onderwerpen. Naar mijn mening is echter op enkele voor ons belangrijke Directoraten-Generaal het aantal Nederlandse functionarissen in de A-rang onvoldoende voor de gewenste wat intiemere contacten, welke met landgenoten mogelijk zouden zijn. Het bijgaande overzicht geeft de stand van zaken weer.

- - - - -

19. De algemene indruk mijner Missie is dat het interne werk der Europese Commissie geleidelijk op gang komt. Het is, zoals uit de korte opsomming van de Directoraten-Generaal blijken moge, niet overal van gelijk gehalte, maar er wordt hier en daar zeer veel uitstekend werk verricht.

Uit hetgeen voorafgaat moge tevens blijken, dat ik nog wel wensen zou hebben voor de spreiding der Nederlandse ambtenaren over de directoraten-generaal en daarom over de wijze waarop de Nederlandse belangen bij de EEG door de Commissie worden behartigd; ik ga er daarbij vanuit, dat van Nederlandse ambtenaren een sniverder begrip voor onze belangen moet worden verwacht dan van andere.

Ik ken geen gevallen van reële klachten over discriminerende verdragsuitlegging, waarbij Nederland het kind van de rekening werd. Ik heb geen echte bewijzen voor het "door de pomp gaan" van de Commissie voor Frankrijk en Duitsland, of een combinatie van deze beide. Maar ik vraag mij af, of het groot aantal Franse en Duitse hoge ambtenaren op den duur geen gevaar kan gaan betekenen voor een objectieve verdragstoepassing.

Het is Uwer Excellentie bekend, dat er nog steeds - en naar het mij voorkomt steeds meer - wordt gesproken over de banden der Europese ambtenaren met hun eigen land. Duitsers en Fransen alhieronderhouden die band zeer sterk, mede, naar ik vermoed, omdat zij in de nationale administratie niet zijn "losgelaten". De argumenten en contra-argumenten zijn reeds veel besproken: enerzijds is loslaten een zekere garantie voor objectiviteit, anderzijds heeft een in stand houden der banden voordelen aan toekomstverwachtingen in eigen land, e.d.. Deze sangelegenheid zal stellig binnen niet al te lange tijd moeten worden besproken.

201 Over de Raad heb ik reeds iets gezegd. Ik moge daaraan nog toevoegen dat het vraagstuk van de speciale bijeenkomsten van de "vakministers" der Lid-staten, hetzij in eigen kring, hetzij met de Commissie, en hetzij op eigen, hetzij op haar initiatief, wel de aandacht vereist. In de EGKS is het destijds zo opgelost, dat alles tenslotte bij de Raad van Ministers ter tafel komt.

Het Raadssecretariaat draait opgewekt voort. De heer Calmes weet goed werk te doen verrichten, al is de verdeling over Luxemburg en Brussel een steeds grotere handicap, naarmate Brussel aan werk en tempo gaat toenemen.

Over de taken van dit secretariaat is reeds zoveel contact tussen den Haag en mijn Missie geweest, dat ik er nu niet verder op inga. Helaas kwam het nimmer tot een gezamenlijke bestudering, en duidelijke instructies heb ik er nauwelijks over gehad. Ik hoop dat een en ander zich of in de praktijk gaat aftekenen, of alsnog principieel kan worden uitgemaakt.

De plaats van Nederland in de staf-Calmes is nog steeds niet bevredigend. Mijn Missie blijft daarop attent: ik hoop er binnenkort nog eens uitdrukkelijk over te rapporteren.

21. Het Comité der P.V.'s werkte onder de leiding van de Fransman de Carboneel in het nu aflopende halfjaar heel wat beter dan tevoren onder Duits voorzitterschap. Ik heb alle vertrouwen, dat in het komende halfjaar mijn zeer bekwaam en ervaren Italiaanse ambtgenoot er veel van zal weten te maken.

Moelijk is nog de indeling van de besprekingen over enerzijds de volle wekelijkse vergaderingen, anderzijds de z.g. "sessions restreintes", waaraan de heer Calmes, wegens het feit dat daar de Commissies niet vertegenwoordigd zijn, de neiging heeft steeds meer te verplaatsen, dat o.i. in de volle zittingen behoort. Nadeel van de methode-Calmes is niet alleen dat er met de Commissies dan geen zaken worden gedaan, doch voorts dat de deskundigen der zes Missies niet aanwezig zijn. Ik ben hierin uiterst waakzaam en hoop zulks te blijven.

22. Nog onzeker is, welke de positie zal zijn der Vertegenwoordigers van derde landen, tot heden USA (EEG en Euratom), Engeland (Euratom), Israël (voorlopig alleen EEG), Denemarken (idem), Noerwegen (onbeslist) en Zweden (idem). Over de Griekse aanvraag tot associatie spreek ik nu niet.

Persoonlijk heb ik veel contact met deze vertegenwoordigers, ook al gevoel ik steeds dan op glad ijs te zijn, omdat zij enerzijds niet zijn "ingewijd" en ik hun ook niet alles mag vertellen, doch anderzijds soms het Nederlandse belang een zekere openhartigheid vereist. Deze Vertegenwoordigers vormen geen college.

Opvallend is dat de Engelse Missie, alleen bij Euratom geaccrediteerd, bijna voortdurend inzake de Vrijhandelszone ageert. Ook in het persoonlijke verkeer maak ik daartegen maar geen bezwaar.

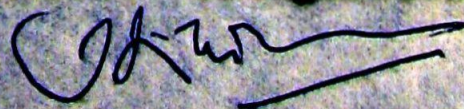
23. Intussen is het maatschappelijke verkeer in Brussel zeer intensief geworden. Het kost veel tijd, doch het voordeel van onopvallende gesprekken weegt daartegen op. De sterke afwezigheid van de heer Hallstein valt daarbij op, terwijl de afwezigheid van de echtgenotes van enige andere Commissieleden het wat moeilijk maakt, hen goed in het kader van een diner of lunch te passen.

24. Ik meen Uwer Excellentie hiermede weer enige recente gegevens te hebben verschaft, welke in de gewone zakelijke berichtgeving niet altijd tot hun recht kunnen komen.

Moest Zij op dit of dat al dan niet genoemd punt nader wensen te worden voorgelicht, dan doe ik zulks gaarne.

Een rapport over Euratom volgt binnenkort.

De Permanente Vertegenwoordiger,



(J. Linthorst Homan).